

ВІДГУК

офіційного опонента д.мед.н., професора Вітовського Ростислава Мирославовича, професора кафедри хірургії серця та магістральних судин Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України на дисертаційну роботу Журби Олега Олександровича «Операції аортокоронарного шунтування на працюючому серці в умовах штучного кровообігу», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.

Актуальність теми дисертації. Дисертація Журби О.О. присвячена актуальній проблемі сучасної кардіохірургії – застосуванню допоміжного штучного кровообігу під час аортокоронарного шунтування. Аортокоронарне шунтування, або пряма реваскуляризація міокарда, на цей час активно застосовується у багатьох хворих з ІХС. Пряма реваскуляризація можлива як в умовах кардіоплегії із застосуванням штучного кровообігу, так й на працюючому серці. В Національному інституті серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України більшість операцій з прямої реваскуляризації міокарда виконується на працюючому серці, але в частині випадків застосовується допоміжний кровообіг. Загальновизнаних чітких критеріїв із застосування штучного кровообігу у таких випадках на цей час немає. Але, за результатами багатьох спостережень відомо, що екстрений перехід на штучний кровообіг (конверсія) збільшує летальність та частоту ускладнень, які можна запобігти, якщо штучний кровообіг застосовувати в плановому порядку. Визначення пацієнтів, яким доцільна пряма реваскуляризація в умовах допоміжного штучного кровообігу, є складною проблемою. Тому вважаю, що тема дисертації Журби О.О. є актуальною та важливою для сучасної кардіохірургії.

Мета дослідження - поліпшення результатів коронарного шунтування у хворих на ІХС шляхом визначення показань до прямої реваскуляризації міокарда на працюючому серці в умовах паралельного кровообігу на підставі вивчення факторів ризику інтраопераційних ускладнень - обумовила низку відповідних завдань, які були успішно реалізовані автором у дослідженні.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану НДР ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М. Амосова НАМН України» і є фрагментом НДР «Вивчити вплив механічної підтримки на гемодинаміку великого кола кровообігу при лівошлуночкової недостатності серця» (№ державної реєстрації 0115U002502, строк виконання 2015-2017 рр.), в якій дисертант був співвиконавцем.

Наукова новизна одержаних результатів. Вперше на підставі аналізу безпосередніх результатів реваскуляризації міокарда залежно від застосування допоміжного ШК в плановому або в екстреному порядку визначено частоту та причини інтраопераційних ускладнень, які були підставою для додаткових методів анестезіологічного забезпечення або для екстреного переходу на допоміжний ШК. Встановлено взаємозв'язок між даними вихідного стану хворих та необхідністю застосування ШК. Автором запропоновано новий підхід до визначення предикторів конверсії на підставі аналізу інтраопераційних ускладнень та розроблено метод їх прогнозування та програмне забезпечення для передопераційного визначення показань до застосування ШК.

Практичне значення результатів дослідження. Застосування розробленого автором «Спосіб прогнозування інтраопераційних ускладнень під час коронарного шунтування на працюючому серці» (Патент України №130611 від 10.12.2018) та комп'ютерної програми «IntraCoR Score – прогнозування ускладнень під час КШ на працюючому серці» (авторське право на твір №82903 від 15.11.2018) дозволяють на передопераційному етапі визначати доцільність застосування допоміжного штучного кровообігу при операціях АКШ на працюючому серці. Результати впровадження дослідження у практичну роботу відділення хірургічного лікування ішемічної хвороби серця ДУ «Національний інститут серцево-судинної хірургії імені М.М.Амосова НАМНУ, кардіохірургічного відділення Регіонального центру кардіохірургії Одеської обласної клінічної лікарні, кардіохірургічного

відділення Черкаського обласного кардіологічного центру свідчать про успішну їх реалізацію у практичній діяльності кардіохірургічних установ.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій сформульованих у дисертації, їх достовірність. Дисертація містить підсумки аналізу хірургічного лікування 4068 спостережень пацієнтів з ІХС. Обстеження пацієнтів виконували з використанням як традиційних, так і сучасних діагностичних методів, та застосуванням високотехнологічного обладнання. Коректне використання методів математичної статистики дозволило отримати достовірні результати, а порівняння їх із здобутками інших авторів сприяло отриманню обґрунтованих висновків. Обраний автором методологічний підхід, а саме систематизація пацієнтів за групами та підгрупами, також сприяв отриманню достовірних результатів.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях і авторефераті. За темою дисертації опубліковано 13 наукових робіт, у тому числі 6 статей у фахових наукових виданнях України (2 – у виданнях, які індексуються у міжнародних наукометричних базах), 1 – у нефарховому журналі, 4 публікації у матеріалах конференцій, 1 патент на корисну модель та 1 авторське право на твір, що безпосередньо пов'язані з темою дисертації. Автореферат відображає всі аспекти дисертаційного дослідження.

Структура та обсяг дисертації. Дисертаційна робота має традиційну структуру і відповідає вимогам до дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата наук, складається з розширеної змістовної анотації, вступу, 5 розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку літератури та додатків. Загальний обсяг дисертації – 156 стор., список літератури містить 184 джерела, у тому числі – 49 кирилицею та 135 - латиницею.

У вступі дисертації висвітлено актуальність теми, зв'язок роботи з науковими темами, мета та завдання дослідження, його наукова новизна, практична значимість, особистий внесок здобувача, апробацію результатів дослідження та кількість публікацій, структур та обсяг дисертації.

Розділ 1 містить огляд літератури – результати аналізу публікацій за останні роки з акцентом на ІХС, питання прямої реваскуляризації міокарда, результати операцій та методи оцінки ризику ускладнень та прогнозування їх ускладнень. Результати літературного огляду дозволили виділити невіршені питання, які обумовили актуальність теми дослідження.

Розділ 2. Матеріал та методи дослідження. Містить загально-клінічну характеристику хворих, які увійшли у дослідження, стислий опис оперативного втручання та забезпечення протягом операції та у післяопераційному періоді. Наведено опис всіх застосованих під час роботи методів дослідження та статистичного аналізу отриманих результатів. Обгрунтовано розподіл хворих на групи.

Розділ 3. Безпосередні результати та порівняльний аналіз вихідного стану пацієнтів, що перенесли коронарне шунтування на працюючому серці. В цьому розділі наведено результати аналізу безпосередніх результатів та порівняльного аналізу вихідних клініко-анамнестичних та інструментальних даних залежно від безпосередніх результатів КШ та від планового або екстреного застосування допоміжного штучного кровообігу у 4068 пацієнтів, що знаходились на хірургічному лікуванні у відділенні хірургічного лікування ішемічної хвороби серця у НІССХ ім. М.М. Амосова протягом п'ятирічного періоду. Завдяки правильному розподілу хворих на групи автору вдалося у подальшому дослідженні виявити зв'язок інтраопераційних ускладнень із особливостями вихідного стану пацієнтів та використати ці дані у прогнозуванні застосування ШК.

Розділ 4. Визначення показань до допоміжного штучного кровообігу при коронарному шунтуванні на працюючому серці. В цьому розділі наведено аналіз особливостей кардіальної та загально-соматичної супутньої патології, ураження коронарних судин та операції в групах хворих, сформованих залежно від застосування штучного кровообігу та наявності інтраопераційних ускладнень, визначено відносний ризик цих факторів. Крім цього, викладено результати регресійного аналізу найбільш інформативних

показників. За результатами цієї обробки отриманих результатів розроблено систему прогнозування інтраопераційних ускладнень. Її застосування дозволяє визначити пацієнтів з високим ризиком ускладнень, залежно від якого необхідно планувати допоміжний ШК. Запропоновану систему перевірено на інформативність, яка виявилась достатньою для застосування практичній роботі під час планування оперативного втручання.

Розділ 5. Аналіз та узагальнення результатів дослідження. У цьому розділі наведено стислий зміст виконаних досліджень та їх результати, їх порівняння з результатами досліджень інших авторів та перспективи подальших досліджень цієї проблеми.

Завершують дисертацію висновки та практичні рекомендації, які відповідають меті та завданням роботи, є обґрунтованими та змістовними.

Автореферат дисертації відповідає сучасним вимогам ДАК МОН України, містить стислий зміст дисертації та повністю їй відповідає.

Зауваження. Під час рецензування роботи виникли наступні зауваження:

1) в розділі 2 доцільно було б навести розгорнуту послідовність оперативного втручання (можливо з ілюстраціями найбільш важливих етапів операції) з акцентом на особливості оперативної техніки в Національному інституті серцево-судинної хірургії ім. М.М. Амосова НАМН України.

Запитання:

1) Ви порівнювали результати прогнозу за запропонованою Вами системою з іншими методами. Якщо так - які результати цього співставлення?

2) Як змінилась частота застосування допоміжного штучного кровообігу в плановому та екстреному порядку після впровадження запропонованої Вами системи прогнозування?

Таким чином, дисертація Журби Олега Олександровича «Операції аортокоронарного шунтування на працюючому серці в умовах штучного

кровообігу» на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук є кваліфікованою завершеною науковою працею, в якій отримано нові, науково обґрунтовані, результати, які забезпечили оптимізацію вибору показань до застосування допоміжного ШК при КШ на працюючому серці у хворих на ІХС

Дисертація Журби О.О. «Операції аортокоронарного шунтування на працюючому серці в умовах штучного кровообігу» відповідає вимогам п.п.9, 11,12,13 «Порядку присудження наукових ступенів» (Постанова КМ України від 24.07.2013 р. №567) щодо дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук, а її автор заслуговує наукового ступеня кандидата медичних наук за спеціальністю 14.01.04 – серцево-судинна хірургія.

Професор кафедри хірургії серця
та магістральних судин
Національної медичної академії
післядипломної освіти імені П.М. Шупика,
д.мед.н., професор

[Handwritten signature]
Р.М. Вітовський
М.М. Вітовського
02.05.2019